

Udskriftsdato: 19. december 2025

KEN nr 9991 af 05/12/2023 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 26-23 om anbringelse - frivilligt samtykke - informeret samtykke

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 22-38735

Ankestyrelsens principmeddelelse 26-23 om anbringelse - frivilligt samtykke - informeret samtykke

Principmeddelelsen fastslår

Inden kommunen træffer afgørelse om anbringelse med samtykke af et barn eller en ung, skal der foreligge et informeret samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år. Samtykket skal være tydeligt og ubetinget.

Det informerede samtykke indebærer et samtykke til formålet med anbringelsen, sådan som det er beskrevet i kommunens handleplan.

Det er kommunen, der skal vejlede forældremyndighedsindehaverne og den unge om, hvad en anbringelse med samtykke medfører, og hvad formålet med anbringelsen er, inden den træffer afgørelse om en anbringelse med samtykke. Det er også kommunen, der har ansvaret for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, og at betingelserne for at træffe afgørelse efter loven er til stede. Hvis hverken indholdet af kommunens vejledning eller selve samtykket til anbringelsen foreligger på skrift, og kommunen ikke i stedet har gjort notat herom, vil det kunne få bevismæssig betydning ved fastlæggelsen af, om der foreligger et tilstrækkeligt tydeligt og ubetinget informeret samtykke til anbringelse uden for hjemmet.

Hvis der er uenighed mellem kommunen og forældremyndighedsindehaverne og/eller den unge, der er fyldt 15 år, om formålet med anbringelsen, kan der ikke anses for at foreligge det fornødne samtykke til en anbringelse med samtykke.

I den konkrete sag traf kommunen afgørelse om anbringelse af et barn med samtykke. Forældremyndighedsindehaverne gjorde under sagen indsigelse mod kommunens påtænkte anbringelse af barnet, ligesom der blev rejst tvivl om, hvorvidt den ene forældremyndighedsindehaver havde forstået, hvad en anbringelse med samtykke indebar.

Det fremgik endvidere ikke af sagen, om kommunen – forud for afgivelsen af samtykket – havde inddraget handleplanen og dens beskrivelse af formålet med en anbringelse uden for hjemmet.

Ankestyrelsen vurderede, at det ikke kunne lægges til grund, at kommunen havde vejledt forældremyndighedsindehaverne tilstrækkeligt om formålet med og konsekvensen af en anbringelse med samtykke.

Forældremyndighedsindehaverne kunne derfor ikke anses for at have afgivet et tilstrækkeligt tydeligt og ubetinget informeret samtykke til anbringelsen.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at præcisere, hvilke krav der stilles til et informeret samtykke forud for en anbringelse med samtykke.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om 573 af den 24. juni 2005 om social service (*serviceloven*), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1089 af 16. august 2023.

- § 52, stk. 1 og stk. 3, nr. 7, om frivillig anbringelse
- § 53 om kravene til samtykke

Praksis

Gældende:

Følgende principmeddelelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

Ankestyrelsens principafgørelse 123-12 beskriver, at et samtykke til en anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet skal indeholde formålet med anbringelsen. Der skal ikke foreligge samtykke til samtlige elementer i handleplanen, men samtykket må ikke være betinget af konkrete forhold under anbringelsen. F.eks. at barnet eller den unge anbringes et bestemt sted eller modtager en bestemt behandling.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familie nr. 9142 af 26. februar 2019

- Pkt. 267 om samtykke til anbringelsen

Den konkrete afgørelse

Resultatet er:

- Kommunens afgørelse om anbringelse af xx uden for hjemmet med samtykke gælder ikke

Det betyder, at vi ophæver kommunens afgørelse.

Det bemærkes, at kommunen efterfølgende har forelagt sagen for børn og unge-udvalget, og at xx nu er tvangsmæssigt anbragt uden for hjemmet. Kommunen skal derfor ikke foretage sig yderligere.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunens afgørelse om foranstaltning i form af anbringelse af xx uden for hjemmet med samtykke er ugyldig.

Vi vurderer, at kommunen ikke har godtgjort, at der foreligger et tydeligt og ubetinget informeret samtykke fra jer til anbringelsen af xx.

Hvad er afgørende for resultatet

Det fremgår af sagen, at xx ikke er alderssvarende udviklet sprogligt, følelsesmæssigt eller socialt. Det fremgår ligeledes, at I fremstår med flere udfordringer i jeres forældrekompetencer.

Kommunen informerer jer den 12. juli 2022 om, at den vurderer, at xx skal anbringes uden for hjemmet, fordi I ikke kan sikre hendes tryghed og udvikling. Kommunen vil anbringe xx uanset, om I giver samtykke eller ej til anbringelsen.

Kommunen oplyser jer om, at sagen vil blive forelagt for børn og unge-udvalget den 12. august 2022, såfremt I ikke samtykker til anbringelsen af xx.

Kommunen har lagt vægt på, at I den 12. juli 2022 er oplyst om anbringelsesgrundlaget for xx. Det fremgår af kommunens journalnotat af den 12. juli 2022, at I har underskrevet et dokument, hvor I samtykker til anbringelsen af xx. Kommunen har dog efterfølgende hverken set eller modtaget dette dokument.

Kommunen har endvidere lagt vægt på, at I samtykker til anbringelsen igen den 1. august 2022, da I havde udtrykt, at I ikke ønskede, at sagen skulle behandles i børn og unge-udvalget. Kommunen har i genvurderingen lagt vægt på, at den har vejledt og tydeliggjort over for jer, hvad et samtykke vil betyde. Det fremgår ligeledes, at xx over for kommunen den 2. august 2022 bekræfter, at anbringelsen skal være frivillig.

I har givet udtryk for, at I ville klage over kommunens afgørelse, allerede før afgørelsen blev truffet. Af journalnotat fra samtalen med xx den 19. juli 2022 fremgår det, at xx kun vil samtykke til en anbringelse, så xx får bedre muligheder for at se xx efterfølgende. Det fremgår endvidere af mailen fra Solvita den 20. juli 2022, at de er usikre på, hvorvidt xx har forstået, hvad en anbringelse med samtykke indebærer.

Det fremgår endvidere ikke af sagens oplysninger eller af kommunens afgørelse, at den har inddraget handleplanen og dens beskrivelse af formålet med anbringelsen af xx, før I afgav jeres samtykke til en anbringelse af xx.

Vi er opmærksomme på, at I den 1. august 2022 giver udtryk for, at kommunen gerne må anbringe xx uden for hjemmet.

Vi vurderer dog samlet set, at I ikke, inden kommunen traf afgørelse om anbringelse med samtykke, har givet et tilstrækkeligt tydeligt og ubetinget informeret samtykke til anbringelsen.

Vi lægger vægt på, at I under sagen har gjort indsigelse mod kommunens påtænkte anbringelse af xx, og at I flere gange har givet udtryk for, at I kun vil samtykke, så I ikke skal have sagen i børn og unge-udvalget, eller så I får bedre mulighed for at se xx.

Vi lægger endvidere vægt på, at der under sagen har været rejst tvivl om, hvorvidt xx har forstået, hvad en anbringelse med samtykke indebærer. Vi bemærker i den forbindelse, at det ikke fremgår med tilstrækkelig tydelighed af sagen, at I har afgivet samtykke på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Vi bemærker i den forbindelse, at et informeret samtykke indebærer, at I også skal give samtykke til formålet med anbringelsen, sådan som det er beskrevet i kommunens handleplan. Kommunen ses således ikke at have vejledt jer tilstrækkeligt om formålet med og konsekvensen af en anbringelse med samtykke.

I har i klagen anført, at I godt kan sikre xx den tilstrækkelige omsorg og tryghed i hjemmet, og derfor mener I ikke, at xx bør anbringes uden for hjemmet.

Vi bemærker hertil, at vi har ophævet kommunens afgørelse, da vi vurderer, at der ikke foreligger det fornødne samtykke fra jer til en frivillig anbringelse af xx uden for hjemmet. Vi henviser til begrundelsen for vores afgørelse ovenfor.

Om reglerne

Kommunen træffer afgørelse om frivillig anbringelse, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barn eller en ungs særlige behov for støtte. En afgørelse om frivillig anbringelse kræver et samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år. Det følger af servicelovens § 52.

Samtykket skal omfatte formålet med anbringelsen. Det fremgår af lovforarbejderne til servicelovens § 53 og af pkt. 267 i vejledningen til serviceloven, at samtykket skal kunne karakteriseres som et informeret samtykke.

Det påhviler efter praksis kommunen at sikre sig, at den har vejledt forældremyndighedsindehaverne og den unge tilstrækkeligt om konsekvenserne af og formålet med den frivillige anbringelse, inden den træffer afgørelse om en frivillig anbringelse efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7.

Foreligger der ikke et informeret samtykke til anbringelsen, kan børn og unge-udvalget om nødvendigt træffe afgørelse om en tvangsmæssig anbringelse efter servicelovens § 58, stk. 1, 1. pkt, nr. 1-4.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet.

Der er enighed om afgørelsen.

Du kan læse mere om, hvordan Ankestyrelsen behandler sager på møde på www.ast.dk.